

ТАРАСЕНКО
Лідія Мойсеївна,
завідуюча кафедрою
біологічної хімії,
доктор медичних наук,
професор, член-кореспондент
Нью-Йоркської Академії наук,
ветеран праці
і Української медичної
стоматологічної академії

Народилась 7 листопада 1937 року в селянській сім'ї, де було троє дітей, на Куп'янщині Харківської області. Батько був інвалідом Вітчизняної війни і тому багато ноші на свої плечі брала мати. Діти не могли бути осторонь нелегкого життя всіх в ті післявоєнні роки. Мабуть, воно і формувало характери людей мого покоління.

Мені завжди везло на добropорядних людей. Але найбільший вплив на мою долю мав мій головний учитель, якого я завжди пам'ятаю, шаную і високо ціную, – це професор Транквілітаті Микола Миколайович, завідуючий кафедрою патологічної фізіології Донецького медичного інституту, в якому я навчалась і закінчила з відзнакою. Всі студентські роки працювала в науковому гуртку, виступала з доповідями в своєму та інших вузах. Перша наукова робота була присвячена вивченню толерантності організму до вуглеводів при тиреотоксикозі. Після закінчення вузу вступила до аспірантури при кафедрі патологічної фізіології в рідній alma mater, успішно захистила кандидатську дисертацію, яка була присвячена механізму розвитку регуляції запалення. Цей період мого життя відзначала атмосфера вимогливості, доброзичливості і бажання колег завжди прийти на допомогу один одному. Тим каталізатором був професор Транквілітаті М.М. Всебічно освічена людина, талановитий вчений, прекрасний педагог і лектор, зразковий сім'янин, добрий наставник – таким був Микола Миколайович. Він прийшов на кафедру працювати завідуючим у військовій шинелі, у воєнні роки керував хірургічним госпіталем, який деякий час розташовувався в Полтаві. Мого вчителя відзначала любов до експериментів, які широко використовувалися в лекційному курсі. Я до

цих пір добре пам'ятаю їх обговорення разом із студентською аудиторією. Він ніколи не намагався багато друкуватись, але мав чимало фундаментальних робіт в центральних журналах, підготував монографію, яскраво виступав на наукових форумах, був постійним консультантом викладачів клінічних кафедр.

Мені пощастило також працювати асистентом в колективі кафедри патологічної фізіології Харківського медичного інституту під керівництвом члена-кореспондента Академії наук України професора Д.Є. Альперна – вчителя мого вчителя. Він був талановитим вченим, який очолював важливі наукові напрямки – запалення, алергію, нейрогуморальну регуляцію. Його підручник «Патологічна фізіологія» витримав 6 видань різними умовами світу. Я не пам'ятаю, щоб професор Д.Є. Альперн займався іншими справами, крім наукової або навчальної роботи. Цінував свій час і час своїх співробітників. Його лекції носили академічний характер, були глибокі за змістом, але без зовнішнього ефекту. Тільки пізніше я по-справжньому їх оцінила. Я поважаю тих викладачів та лекторів, які наполегливо працюють разом із студентами, змістовно викладають матеріал і свою особисту позицію по тій чи іншій проблемі та не дозволяють марно тратити час ні собі, ні студентам. Студенти повинні відчувати неформальне відношення, високий професіоналізм, вимогливість свого наставника. Ніяка агітація не замінить особистого прикладу викладача. Його спосіб життя – це і є головний метод виховної роботи серед студентів.

На мій погляд, найбільшого успіху в роботі досягає той викладач, який вміє поєднувати навчальну роботу з науковою. Без цього не може бути глибокого аналізу предмета, як без спілкування і обговорення своїх ідей з іншими колегами, не визріває подальший крок у русі до наукової істини.

Предметом мого наукового пошуку і колективу кафедри, яким я керую, є проблема «стресу», яка стала символом нашого століття, і, переконана, ще в більшій мірі стане актуальною у наступному. Вона дуже багатопланова і потребує не верхоглядного підходу, а проникнення в різні аспекти фундаментальних наук: адаптацію, метаболізм, клітинне пошкодження, регуляцію в нормі і патології та ін. Я вибрала тему докторської дисертації не випадково, а після намагань оптимально викласти професійну спрямованість предмета студентам-стоматологам і, відчувши дефіцит інформації, взялась за дослідження патогенезу стресорних пошкоджень пародонту. Цю роботу я виконувала з великим бажанням і значним проміжком часу після виконання кандидатської. Але цей час необхідний для «дозрівання» докторанта, коли він накопичує

критичну масу знань. Пишаюсь тим, що успішно захистила докторську дисертацію на високоавторитетній Раді в науково-дослідному інституті загальної патології і патологічної фізіології Академії наук СРСР. Про вимогливість до співшукачів у цій Раді свідчить екзамен, який приймав у мене – доцента – мій майбутній опонент професор Ф.З.Меєрсон. Це спілкування із вченим зі світовим ім'ям мало для мене особливе значення: воно дало більшу впевненість в моїх силах. Не можу залишити поза увагою безцінну допомогу і батьківське піклування в період підготовки до захисту докторської дисертації мого вчителя, який був тяжко хворий, але надіслав великого листа з багатьма порадами, бо сам довгий час виконував обов'язки голови спеціалізованої Ради по захисту дисертацій.

Більший відрізок мого життя припадає на роботу в Українській медичній стоматологічній академії, де я працюю з початку відкриття в Полтаві в 1967 р. і пройшла шлях від асистента до професора і члена-кореспондента. Я вдячна ректорату і моїм шановним співробітникам за взаєморозуміння і надійну підтримку.

Захистила кандидатську дисертацію в 1965 р. і докторську в 1986 р. Розробила і видала понад 130 наукових робіт та 2 монографії. За добросовісну працю нагороджена Знаком «Відмінник охорони здоров'я».

На нелегкому шляху в різні періоди життя нерідко виникали невеликі труднощі, але сили для їх подолання давала надія, оцінка правильності своїх вчинків, визнання своєї скромної праці, відчуття ліктя в колективі і сім'ї, спілкування з дорогими людьми, серед яких немало колег по професії, однокурсників і однодумців.

Що мені завдає болю? У деяких оточуючих – лестощі, нещирість, грубість, байдужість до справи, якою займаються, відсутність професійної гідності і гордості; в країні, де я живу, – нерідко озлоблення, неадекватна оцінка праці, занепад духовності і культури. Але я впевнена, що ми одужаємо і побудуємо краще життя.

Я не боюсь бути неоригінальною, коли скажу: студент повинен добре усвідомити, чи по душі йому діло, якому він себе присвячує, бо людська справа потребує багато сил і знань, запорукою яких є наполегливе навчання не тільки в студентські роки, але протягом всього життя. Ніяке милосердя не замінить лікарю знань. Тільки їх поєднання сформує справжнього спеціаліста, задоволеного наслідками своєї праці. Хочеться бачити своїх вихованців впевненими спеціалістами, щасливими в житті і в роботі, але для цього необхідно цілеспрямовано йти до поставленої мети.